

“ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГЫН ЧУУЛГАН 2019”

**БАНКНЫ САЛБАР ҮҮСЭЖ ХӨГЖСӨНИЙ 95 ЖИЛИЙН ОЙН
ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХУРАЛ**

“Санхүүгийн салбарын хөгжил: Өнгөрсөн, Одоо, Ирээдүй”

“БАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ЧИГ ХАНДЛАГА”

Н.БАТСАЙХАН, Хяналт шалгалтын газрын захирал

2019.04.19

Улаанбаатар хот

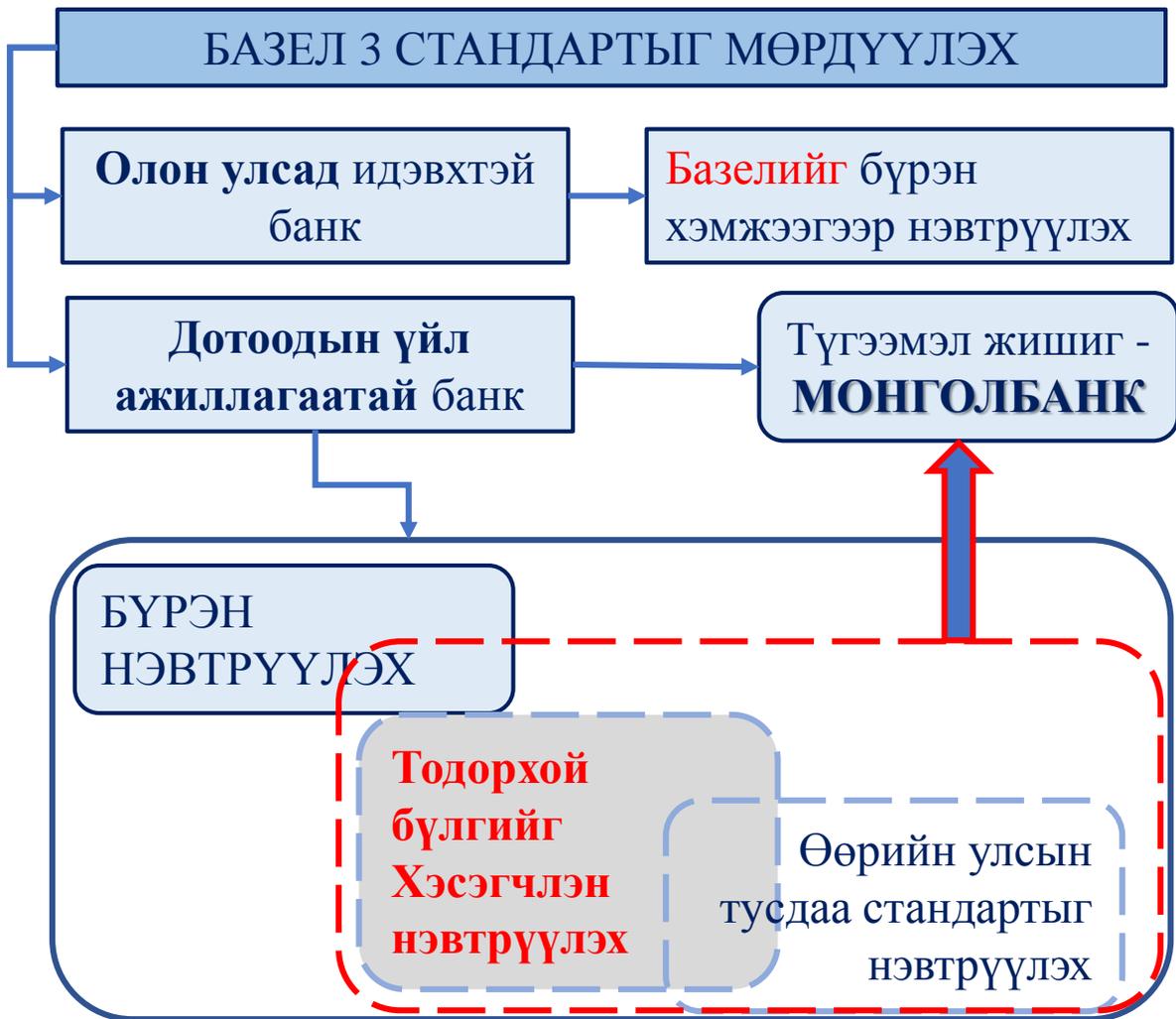
Банкны хяналт шалгалтын Олон
улсын чиг хандлага

Монголбанкны хяналт
шалгалтын үйл ажиллагаа

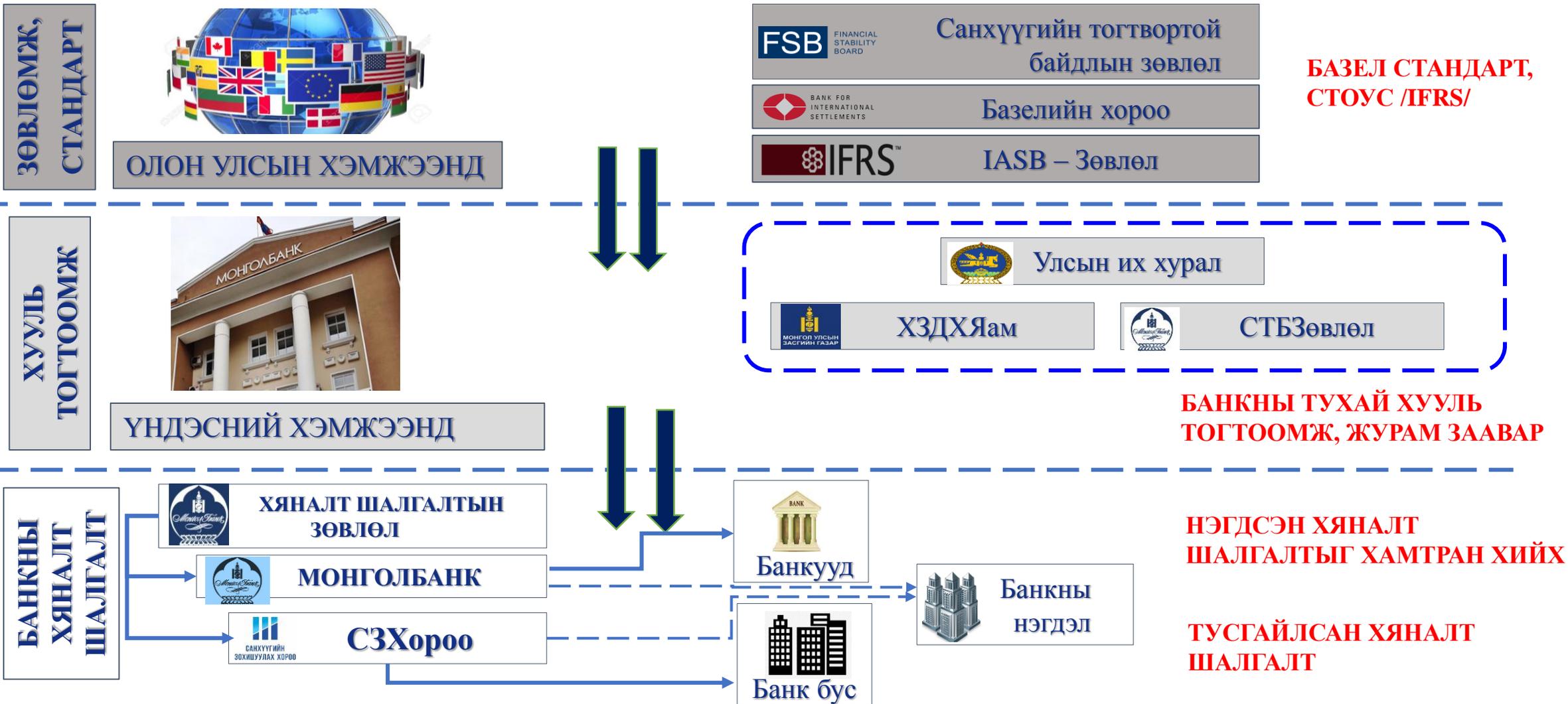
Монголбанкнаас хэрэгжүүлж
буй арга хэмжээ

Шинэ Банкны тухай хуулийн тухай

I. БАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ОЛОН УЛСЫН ЧИГ ХАНДЛАГА (1/2)

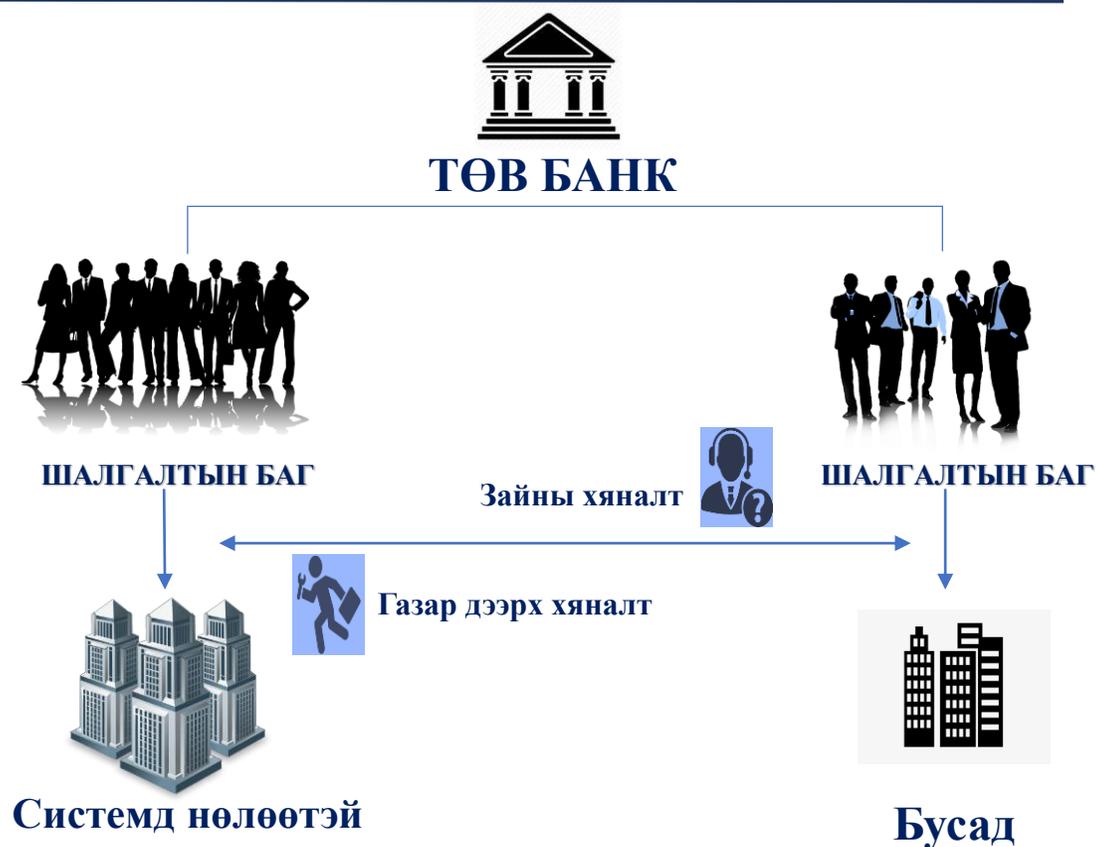

I. БАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ОЛОН УЛСЫН ЧИГ ХАНДЛАГА (2/2)

II. МОНГОЛБАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА (1/5)

Хяналт шалгалтын аргачлалын зарчим

Ерөнхий мэдээлэл – Хяналт шалгалт

- ✓ Нийт **13 арилжааны** банктай
- ✓ Нэг банкинд албадлагын арга хэмжээ хийгдэж байна
- ✓ Банкны нэгдэлд **Монголбанк, СЗХ** хамтран хяналт тогтоодог
- ✓ Хяналт шалгалтыг **газар дээрх болон зайны** хэлбэрээр хийдэг.
- ✓ **Системд нөлөөтэй банк** (системийн активын 5%-аас дээш)-инд хяналт шалгалтыг түлхүү хийж, бусад банкинд ерөнхий хяналт тавьдаг.

МОНГОЛБАНК

Хяналт шалгалтын хороо

Захирлуудын зөвлөл

II. МОНГОЛБАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА (3/5)

Санхүү, төлбөрийн чадвар, эрсдэлийн үнэлгээ

Тайлан, мэдээллийн шинжилгээ

Нэгж байгуулах, нэмэлт зөвшөөрөл олгох

II. МОНГОЛБАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА (4/5)

Хууль тогтоомж, журам, зааврын мөрдөлт, хэрэгжилт

Тайлан, тэнцэлд шалгалт хийх, санхүүгийн чадварт үнэлгээ өгөх

Зөрчил дутагдал холбогдох хууль, тогтоомжийн хүрээнд хариуцлага тооцох, арилгуулах

II. МОНГОЛБАНКНЫ ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА (5/5)

Банкны үйл ажиллагааны зохистой харьцаанд өөрчлөлт оруулах

Хууль, тогтоомж боловсруулах, шинэчлэх

Олон улсын стандартыг нэвтрүүлэх

III. МОНГОЛБАНКНААС ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БУЙ АРГА ХЭМЖЭЭ (1/5)

МОНГОЛБАНК

- Үндсэн чиглэл
- Үндсэн зорилго
- Санхүүгийн салбарыг хөгжүүлэх хөтөлбөр

ОУВС ХӨТӨЛБӨР:

- Хөтөлбөрт тавигдсан шаардлага
- Биелэлтэд тогтмол үнэлгээ хийх

Системийн
үнэлгээ хийх
хүрээнд

Эрсдэлийн үнэлгээ, банкинд өгсөн үүрэг даалгавар

- **AQR:**
ҮР ДҮН: Системийн хэмжээнд өөрийн хөрөнгийн дутагдал нь 2017 оны жилийн эцсийн ДНБ-ний 1.9 хувьтай тэнцэхээр байсан.
- **AQR-ийн дараах арга хэмжээ:**
 - ✓ **Хөрөнгийн дутагдлыг арилгах хугацаатай үүрэг банкуудад өгсөн /2018.12.31/**
 - ✓ **Дутагдлаа арилгаагүй боловч тогтвортой үйл ажиллагаатай банкинд хатуу шаардлагаар санхүүжилт үзүүлэх**
 - ✓ **Бусад банкинд албадлагын арга хэмжээ түргэн шуурхай авч хэрэгжүүлэх**

III. МОНГОЛБАНКНААС ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БУЙ АРГА ХЭМЖЭЭ (3/5)

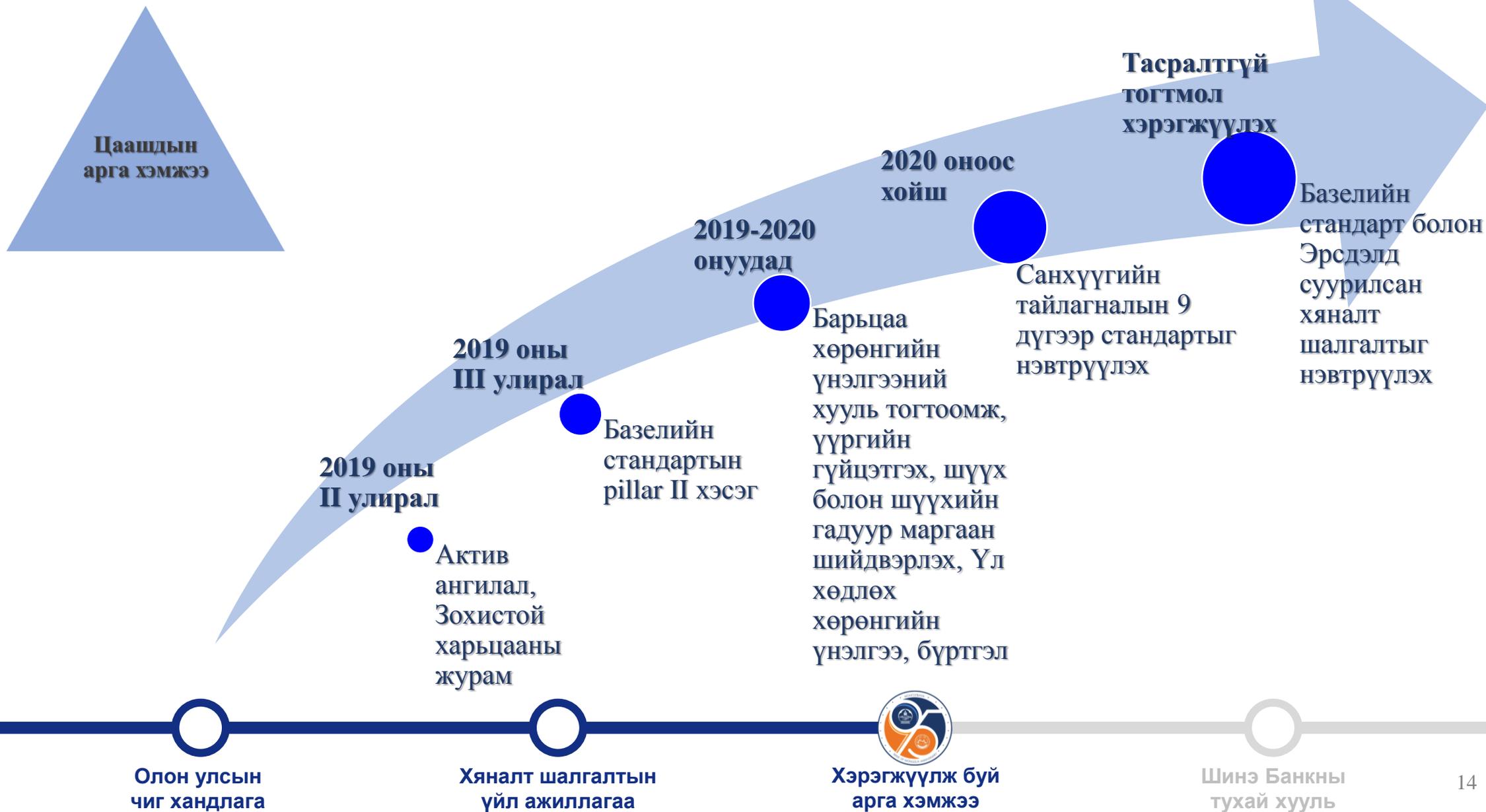
Хууль
тогтоомж
сайжруулах

Мөрдүүлэх хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичиг

- БАТАЛСАН ХУУЛЬ ТОГТООМЖ:
 - Төв банкны тухай
 - Банкны тухай
 - Мөнгө угаах, террозмийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх
 - Хадгаламжийн даатгалтын тухай
 - Санхүүгийн тогтвортой байдлын тухай (дахин хөрөнгөжүүлэх)
 - Чанаргүй зээлийг бууруулах стратеги
- **БАТЛУУЛАХААР ХЭЛЭЛЦҮҮЛЖ БУЙ:**
 - **Активын удирдлагын компаний тухай**
 - **Дампуурлын тухай, Хөрөнгийн үнэлгээ**
 - **Базелийн шинэчилсэн стандартыг нэвтрүүлэх**

III. МОНГОЛБАНКНААС ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БУЙ АРГА ХЭМЖЭЭ (5/5)

IV. ШИНЭ БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТУХАЙ (1/8)

НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ҮНДЭСЛЭЛ

УИХ-ийн 2016 оны **68** (2017 оны үндсэн чиглэл), **71** (ЭЗ сэргээх хөтөлбөр), 2017 оны **11** дүгээр тогтоол (хууль тогтоомж сайжруулах)

ОУВС-ийн “Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөр”-т тавьсан шаардлага

Эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын аргачлал, орчинг ОУ-ийн түвшинтэй нийцүүлэх

Банкинд авах албадлагын арга хэмжээг түргэн шуурхай, зардал багатайгаар шийдвэрлэх

Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхийн эсрэг арга хэмжээг сайжруулах

Олон улсын чиг хандлага

Хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа

Хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ

Шинэ Банкны тухай хууль

IV. ШИНЭ БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТУХАЙ (2/8)

ГОЛЛОХ НЭР ТОМЬЁОНЫ ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

ХОЛБОГДОХ ЭТГЭЭД 3.1.2

- Хувьцааны 5%-н босго /хуулийн этгээд/
- Банк, банкны нэгдлийн оролцогч
- Гэр бүлийн гишүүд
- Банкны үйл ажиллагаанд нөлөөлдөг
- Давхар албан тушаал гүйцэтгэдэг
- Банкны саналын эрхтэй хувьцаа $\geq 10\%$ эзэмшигч
- Монголбанкны үндэслэл

Харилцан хамаарал бүхий этгээд

- Хөрөнгийн өмчлөлд шууд, шууд бусаар оролцогч
- Монголбанкнаас хоорондоо хамааралтай гэж тогтоосон хуулийн этгээдүүд

НӨЛӨӨ БҮХИЙ ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧ

- Банкны $\geq 5\%$ хувийн саналын эрхтэй хувьцааг эзэмшигч

Нэгдлийн толгой компани

- Банкны нэгдэл, оролцогчийг удирдах компани

IV. ШИНЭ БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТУХАЙ (3/8)

ГОЛЛОХ НЭР ТОМЬЁОНЫ ӨӨРЧЛӨЛТҮҮДҮРГЭЛЖЛЭЛ

ХЭВИЙН БУС ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- Монголбанкнаас өндөр эрсдэлтэй гэж тогтоосон банкны үйл ажиллагаа

НӨХЦӨЛТ УДИРДЛАГА

- Банкны төлбөрийн чадварыг сайжруулахаар Монголбанкнаас авах цогц арга хэмжээ

ЭЦСИЙН ӨМЧЛӨГЧ

- Банкийг удирддан, чиглүүлдэг
- Эрхээ төлөөлүүлэгч
- Хувьцааг бусад этгээдээр дамжуулан эзэмшигч
- Банкны үйл ажиллагааны үр ашгийг хүртэгч

ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- Үйл ажиллагаанд саатал үүсэхэд нийт банкны системийн тогтвортой байдал, эдийн засагт сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа

Олон улсын
чиг хандлага

Хяналт шалгалтын
үйл ажиллагаа

Хэрэгжүүлж буй
арга хэмжээ

Шинэ Банкны
тухай хууль

Банкны эрхлэх үйл ажиллагаа

ӨМНӨХ ХУУЛИЙН ДАГУУ

- 7.1. Банк ашиг олох зорилгоор энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд зааснаас бусад үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглох
- 6.1 – Банкны үндсэн үйл ажиллагаа (6.2.1-6.2.7)
- 6.2 – Банк, охин, хараат компаниас эрхлэх бусад үйл ажиллагаа (6.2.1-6.2.7)

ШИНЭ ХУУЛИЙН ДАГУУ

- 7.1. Банк энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2.1-6.2.6-д зааснаас бусад үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглох....
- 6.2.7 - харилцагчийн нэрийн өмнөөс түүний даалгавраар гүйцэтгэх хоронго оруулалтын бусад ажил, үйлчилгээ

IV. ШИНЭ БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТУХАЙ (5/8)

БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХЯЗГААРЛАЛТ /ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД/

Аливаа этгээд +
Холбогдох этгээд +
Харилцан
хамааралтай этгээд

- Зээл, адилтгах актив хөрөнгө
- Зээл, адилтгах актив хөрөнгө
- Баталгаа, батландаалт
- Бусад хэлцэл

ДҮН \leq **ӨХ 20%**

Банкны холбогдох
этгээд

- Зээл, адилтгах актив хөрөнгө
- Зээл, адилтгах актив хөрөнгө
- Баталгаа, батландаалт
- Бусад хэлцэл

ДҮН:
Нэг : \leq **ӨХ 5%**
Нийт: \leq **ӨХ 20%**

Баталгаажсан
актив

- “А”-аас дээш зэрэглэлтэй санхүүгийн байгууллагаар **баталгаажсан актив**

Төвлөрлөөс хасч
тооцох

Монголбанкна
ас авах арга
хэмжээ

- Хязгаарлалтаас хэтэрсэн дүнг

Банкны
өөрийн хөрөнгөөс хасах

ТУЗ, ХАРААТ БУС ГИШҮҮН, ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГАД ТАВИХ ШААРДЛАГА

ТУЗ гишүүн

- Хугацаа хэтэрсэн өргүй
- Ял шийтгүүлж байгаагүй
- Ёс зүй, нэр хүнд нь банкинд харшлахгүй
- Мэргэжлийн байгууллагад давхар ажиллах бол сонирхлын зөрчилгүй
- Татан буугдсан банкинд ажилласнаас хойш 3 жил өнгөрсөн
- Мэргэжлийн байгууллагад зөрчил гаргасан бол 3 жил өнгөрсөн
- Банк, санхүү, ЭЗ, хууль, ИТ, СГ зэрэг чиглэлээр ≥ 10 жил ажилласан, ≥ 5 жилд нь банк, санхүүгийн салбарт ажилласан.

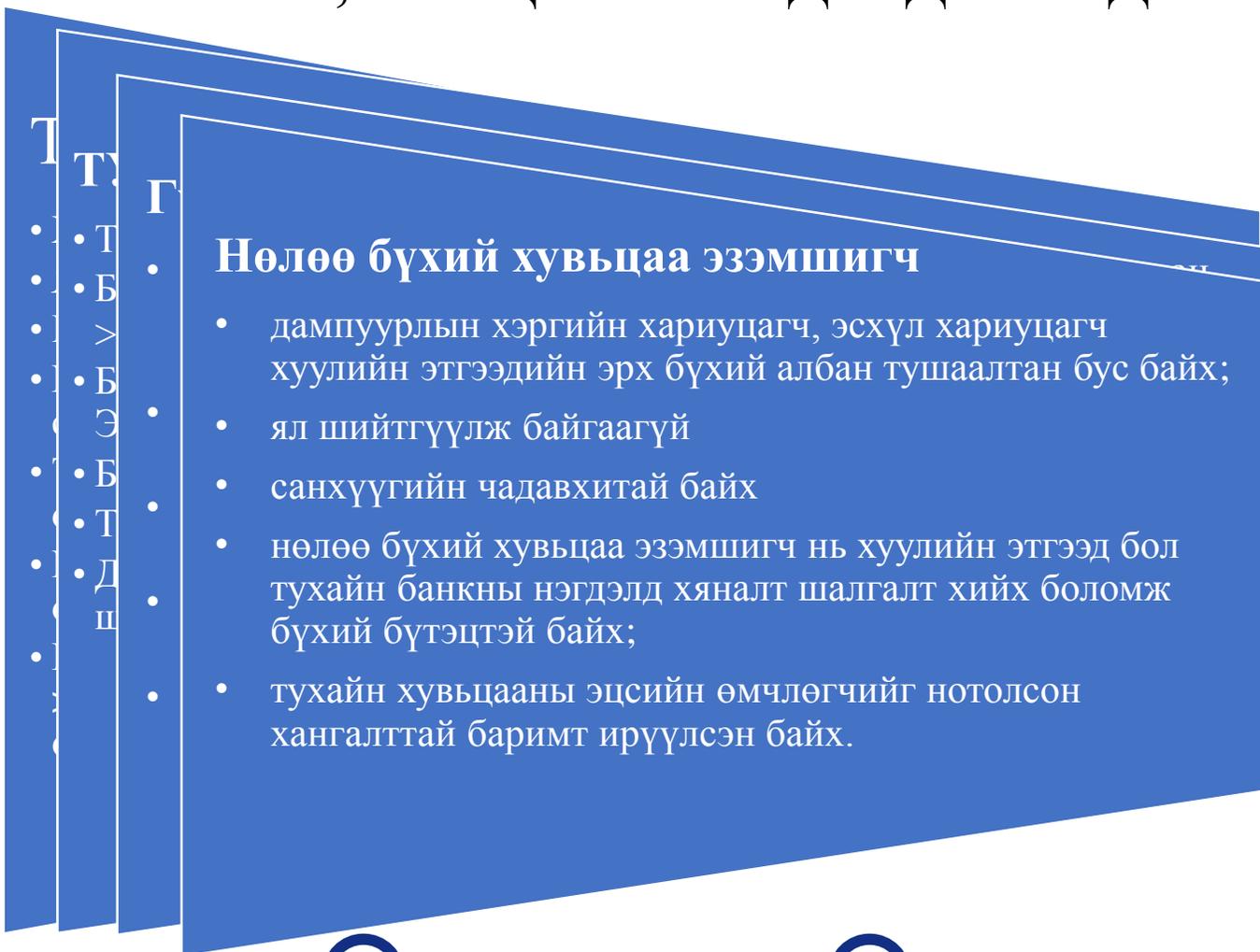

ТУЗ, ХАРААТ БУС ГИШҮҮН, ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГАД ТАВИХ ШААРДЛАГА

ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн

- ТУЗ-ийн энгийн гишүүний шаардлага
- Банк, санхүү, ЭЗ, хууль зэрэг чиглэлээр ≥ 10 жил ажилласан, ≥ 5 жилд нь санхүүгийн салбарт эрх бүхий албан тушаалтан
- Банк, нэгдлийн нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч бус, ≥ 5 жилд Э/Бүхий А/Тушаалтан, ≥ 3 жилд бусад ажилтан байгаагүй
- Банкны үйл ажиллагааны орлого, үр дүнгээс урамшил авдаггүй
- Төрийн жинхэнэ алба хашдаггүй
- Дампуурсан компанид ажиллаж байсан бол тухайн этгээдээс шалтгаалаагүй

ТУЗ, ХАРААТ БУС ГИШҮҮН, ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГАД ТАВИХ ШААРДЛАГА

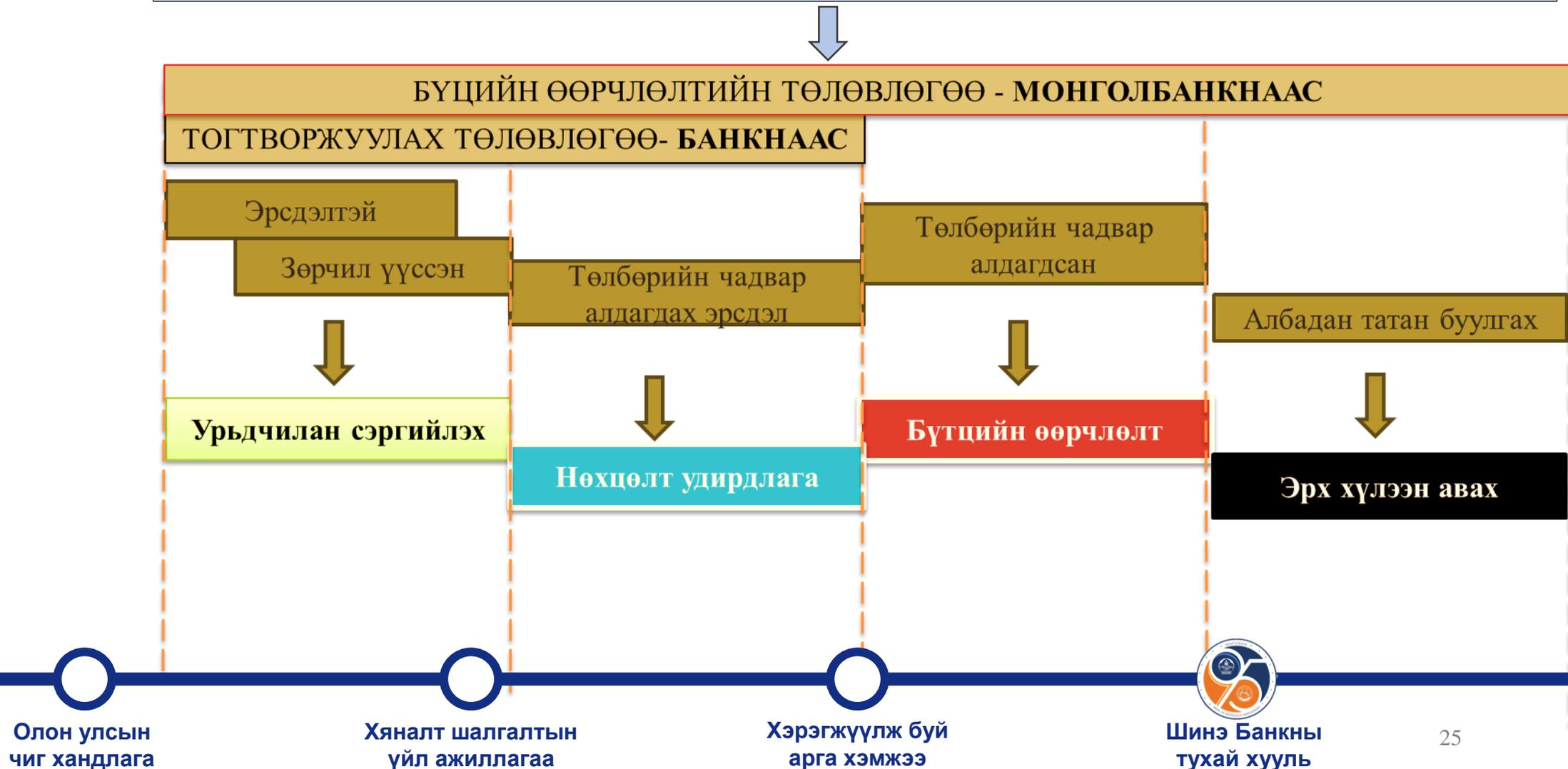
IV. ШИНЭ БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТУХАЙ (7/8)

БАНКНЫ АЛБАДЛАГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ - ХАРЬЦУУЛАЛТ

Дд	Албадлагын арга хэмжээ	Одоогийн БТХ	Шинэ БТХ
4	Арга хэмжээ авах нөхцөл	<p>Өөрийн хөрөнгийн үзүүлэлттэй уялдуулсан.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Энгийн зөрчил ○ Зохистой харьцаа 80% хүртэл алдагдсан ○ Зохистой харьцаа 80-аас дээш хувиар алдагдсан ○ Төлбөрийн чадвар алдагдсан 	<p>Эрсдэлийн түвшинтэй уялдуулсан.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Зөрчил үүсч болзошгүй ○ Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ хангалтгүй, ○ Нөхцөлт удирдлага үр дүнгүй ○ Бүтцийн өөрчлөлт үр дүнгүй, шаардлагагүй ○ Бүтцийн өөрчлөлт хийгдэж дууссан
5	Арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч	<ul style="list-style-type: none"> ○ Монголбанк ○ Хянагч ○ Бүрэн эрхт төлөөлөгч ○ Эрх хүлээн авагч 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Монголбанк ○ Бүрэн эрхт төлөөлөгч ○ Тусгай төлөөлөгч ○ Эрх хүлээн авагч

IV. ШИНЭ БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТУХАЙ (8/8)

Банкны тухай шинэ хуулиар Монголбанкнаас албадлагын хүрээнд авах эрх мэдэл нэмэгдсэн

“ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГЫН ЧУУЛГАН 2019”

**МОНГОЛД БАНКНЫ САЛБАР ҮҮСЭЖ ХӨГЖСӨНИЙ 95 ЖИЛИЙН ОЙН
ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХУРАЛ**

“Санхүүгийн салбарын хөгжил: Өнгөрсөн, Одоо, Ирээдүй”

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа

Холбоо барих:

Н.Батсайхан, nbaya@mongolbank.mn